

OLMo: Pierwszy Prawdziwie Otwarty Model Językowy

Projekt Allen Institute for AI mający na celu przyspieszenie nauki o modelach językowych poprzez radykalną transparentność.

Problem: „Czarne skrzynki” w AI.

Najpotężniejsze modele LLM są zamknięte. Brakuje nam dostępu do danych treningowych, kodu i procesów, co uniemożliwia rzetelne badania naukowe nad ich stronniczością, ograniczeniami i możliwościami.

Rozwiązanie: OLMo (Open Language Model).

Zbudowany od podstaw jako otwarta platforma do badań, a nie tylko jako produkt. Celem jest umożliwienie odtwarzalnej nauki, a nie tylko inżynierii.

Definicja „Prawdziwej Otwartości”:

W przeciwieństwie do modeli „częściowo otwartych” (np. LLaMA, Mixtral), które udostępniają głównie wagi, OLMo to kompletny ekosystem.

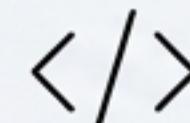
Modele Częściowo Otwarte

Wagi modelu, kod do inferencji.

Ewolucja w kierunku powtarzalnej nauki

OLMo: Prawdziwa Otwartość

Wagi modelu (+500 checkpointów), Pełny kod treningowy, Zbiór danych Dolma (3T tokenów), Dzienniki treningowe (logi), Narzędzia ewaluacyjne.

Architektura: Solidna Inżynieria bez Rewolucji

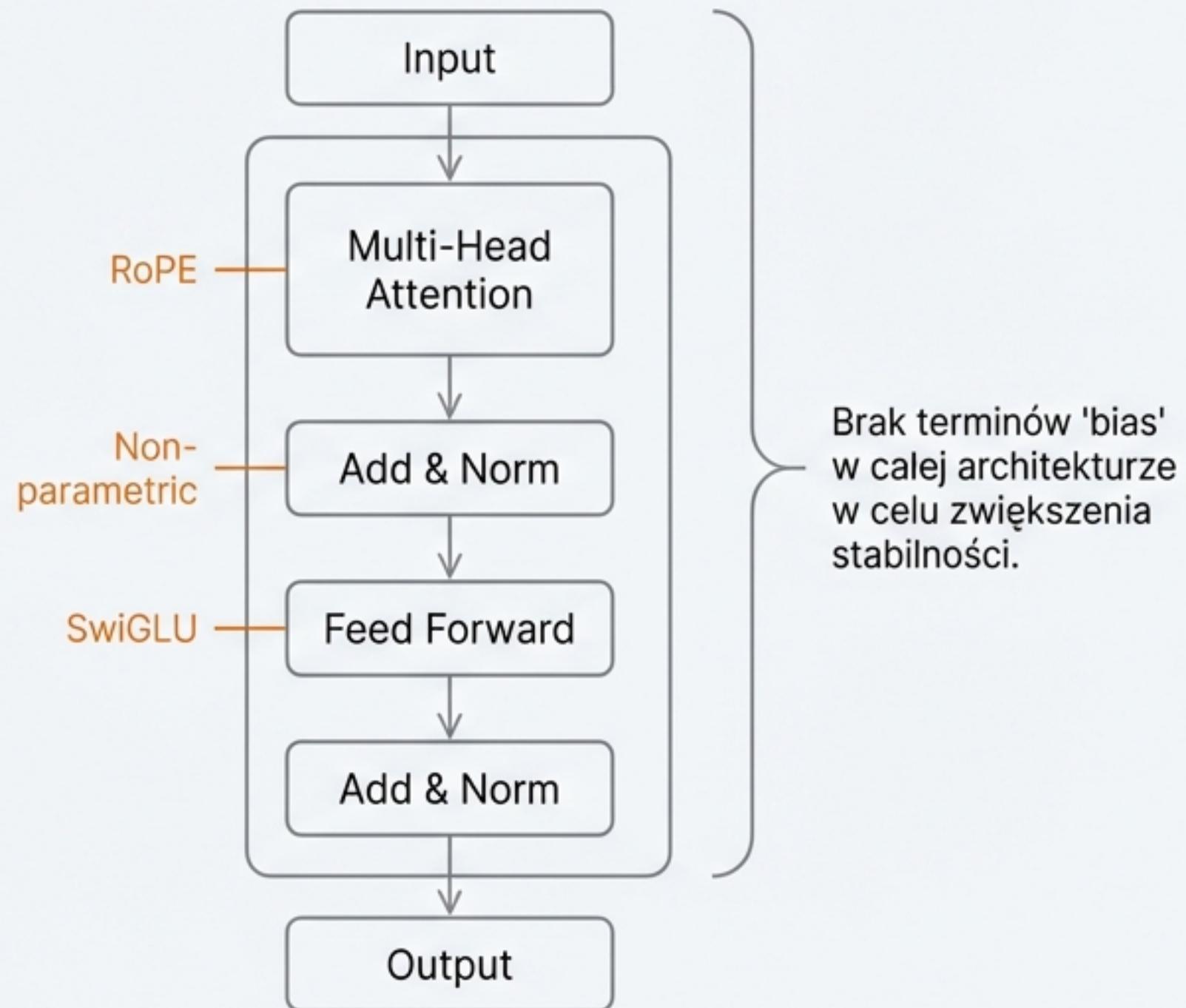
Oparta na sprawdzonym modelu Transformer (decoder-only), z kluczowymi modyfikacjami zapewniającymi stabilność i wydajność treningu.

Kluczowe wybory architektoniczne

- **Brak biasów (No biases):** Podobnie jak w LLaMA, wyeliminowanie wszystkich biasów w warstwach w celu poprawy stabilności treningu.
- **Funkcja aktywacji SwiGLU:** Bardziej wydajna niż standardowe ReLU, stosowana m.in. w PaLM i LLaMA.
- **Nieparametryczna Layer Norm:** Zapewnia szybsze i bardziej stabilne obliczenia bez adaptacyjnego wzmacnienia.
- **Rotary Positional Embeddings (RoPE):** Nowoczesne podejście do kodowania pozycji w sekwencji, zastępujące absolutne osadzenia pozycyjne.

Udostępnione warianty

- OLMo 7B (7 miliardów parametrów)
- OLMo 1B (1 miliard parametrów)

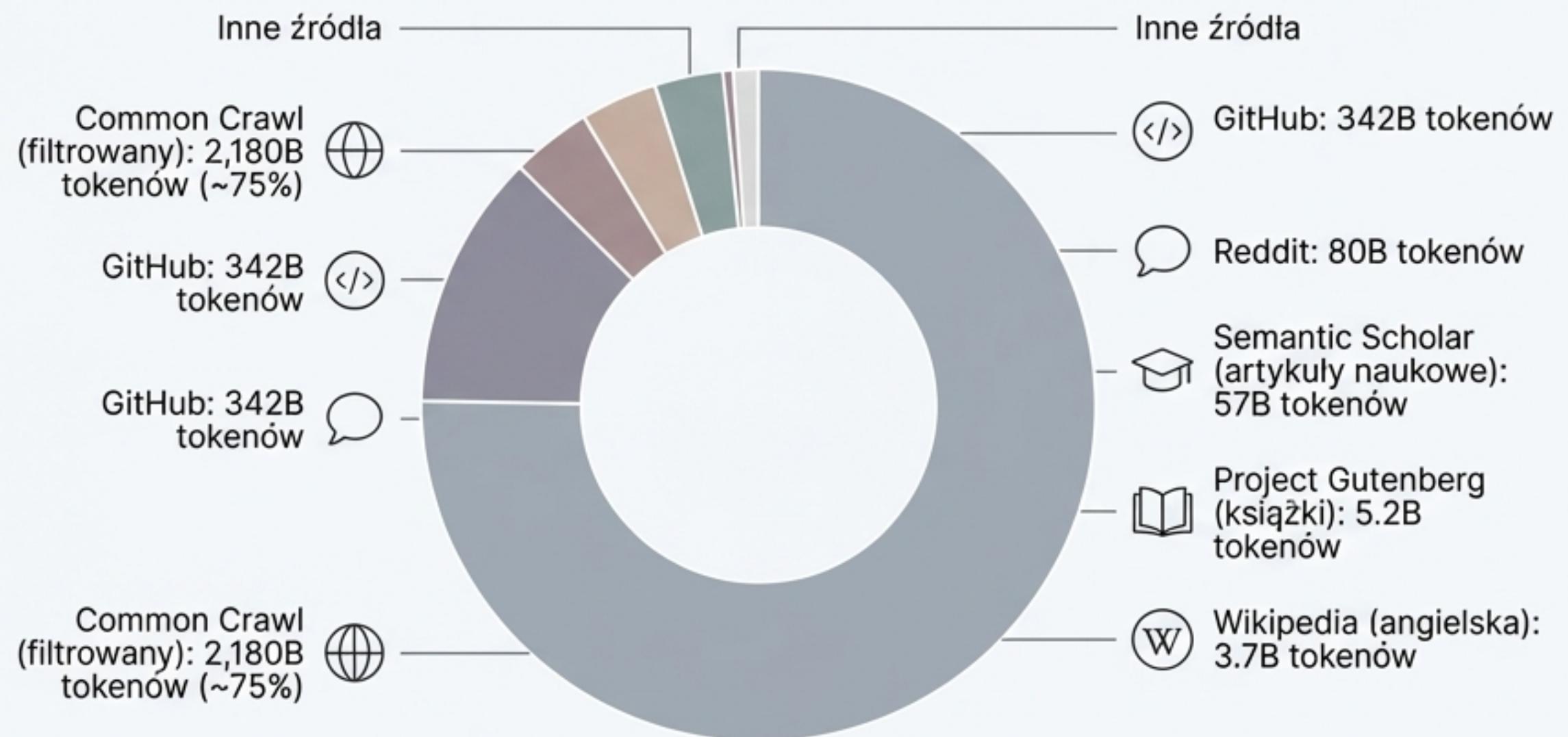

Zbiór Danych Dolma: Transparentny Korpus 3 Bilionów Tokenów

Pierwszy na taką skalę, w pełni otwarty zbiór danych, umożliwiający badanie wpływu poszczególnych źródeł na model.

Kluczowe cechy

- Całkowity rozmiar:
3,000,000,000,000 tokenów.
- Licencja: Apache 2.0.
- Odtwarzalność:
Udostępniamy pełny
pełny potok przetwarzania
danych i narzędzia,
umożliwiając replikację i
modyfikację.

Infrastruktura Treningowa: Niezależność od Platformy Sprzętowej

Nasz framework został zaprojektowany i zweryfikowany na dwóch różnych architekturach GPU, aby zapewnić przenośność i uniknąć 'vendor lock-in'.

Niemal identyczna wydajność dowodzi solidności i przenośności kodu.

Stack technologiczny

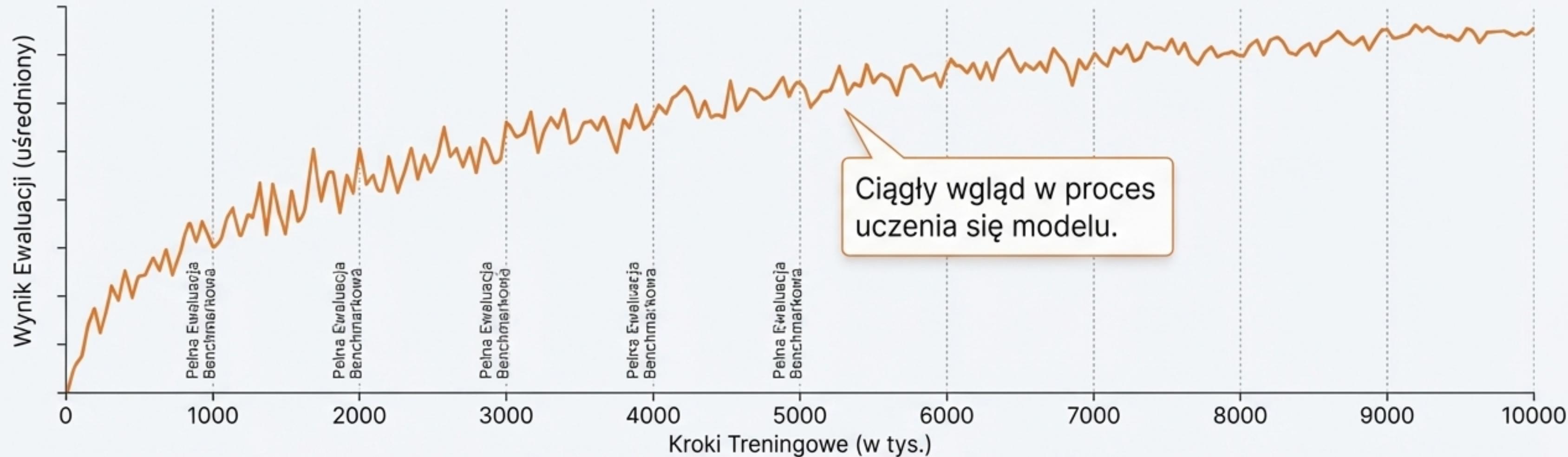
- Framework: PyTorch z FSDP (Fully Sharded Data Parallel).
- Optymalizator: ZeRO do dystrybucji wag modelu i stanu optymalizatora na setkach GPU.
- Precyzja: Trening w mieszanej precyzyji (bfloating16) dla maksymalnej przepustowości.

Unikalny dowód przenośności

- Równoległy trening na dwóch klastrach: NVIDIA A100 i AMD MI250X (LUMI Supercomputer).
- Kluczowy rezultat: Osiągnięto niemal identyczne wyniki na obu platformach po przetworzeniu 2T tokenów.

Strategia Ewaluacji: Obserwacja w Czasie Rzeczywistym

Ciągły monitoring postępów modelu podczas treningu pozwala na wczesne wykrywanie problemów i głębsze zrozumienie procesu uczenia.

Natychmiastowa informacja zwrotna

Zamiast czekać miesiącami na koniec treningu, obserwujemy krzywą uczenia w czasie niemal rzeczywistym.

Wczesne wykrywanie anomalii

Pozwala na szybką identyfikację problemów z hiperparametrami, niestabilnością treningu lub błędami w danych.

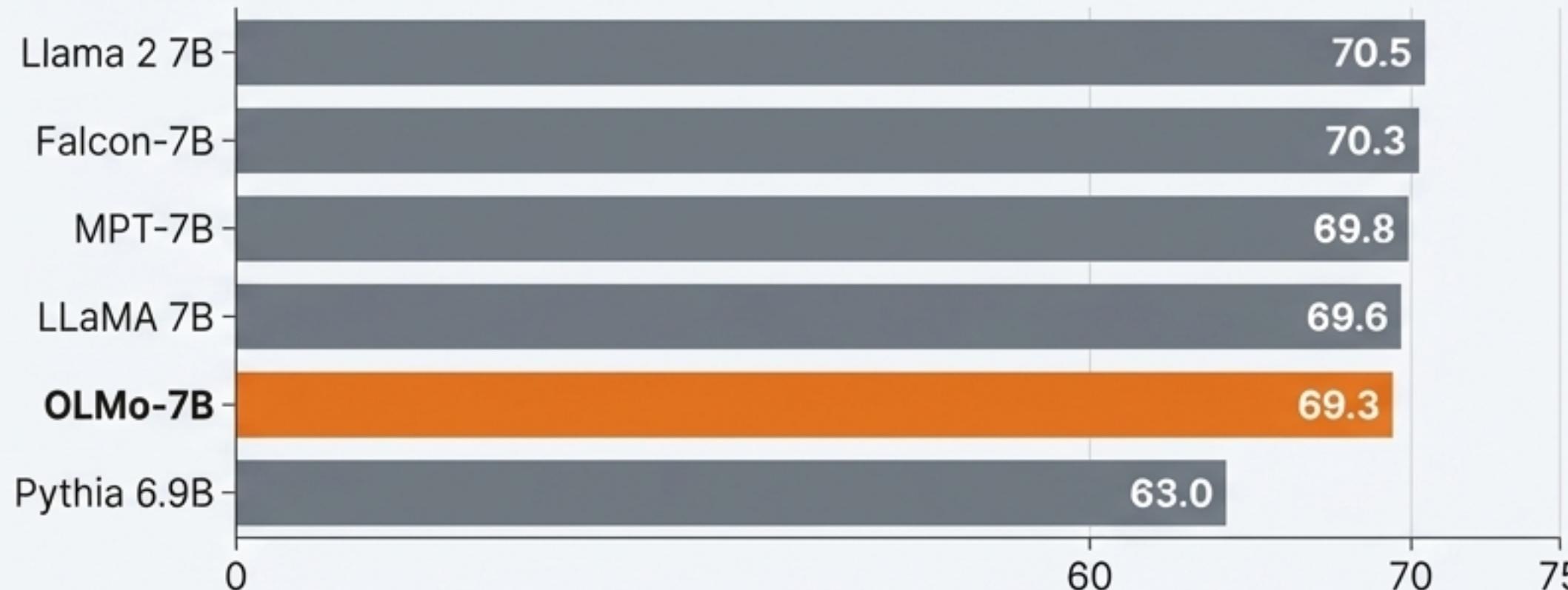
Pełna transparentność

Wszystkie logi z ewaluacji są publicznie dostępne, umożliwiając społeczności analizę całego procesu.

Wydajność na Benchmarkach: Walidacja Metodologii

OLMo 7B osiąga wyniki w pełni porównywalne z czołowymi modelami w swojej klasie, takimi jak LLaMA 2 7B i Falcon 7B.

Uśredniony Wynik na 8 Zadaniach 'Commonsense Reasoning', Inter Bold

Uśredniony wynik na 8 kluczowych zadaniach ewaluacyjnych. OLMo-7B jest w pełni konkurencyjny, potwierdzając skuteczność otwartej metodologii.

Zestaw ewaluacyjny

Testy na 8 popularnych benchmarkach typu 'commonsense reasoning' (m.in. ARC, HellaSwag, WinoGrande, BoolQ).

Kluczowe spostrzeżenia

Otwarty i w pełni udokumentowany proces pozwala osiągnąć wydajność na najwyższym poziomie. Transparentność nie oznacza kompromisu w kwestii jakości.

Krytyczne Odkrycie: Rola Harmonogramu Stopy Uczenia

Analiza szczegółowych logów treningowych ujawniła nieoczekiwany i kluczowy czynnik wpływający na wydajność modelu.

Obserwacja

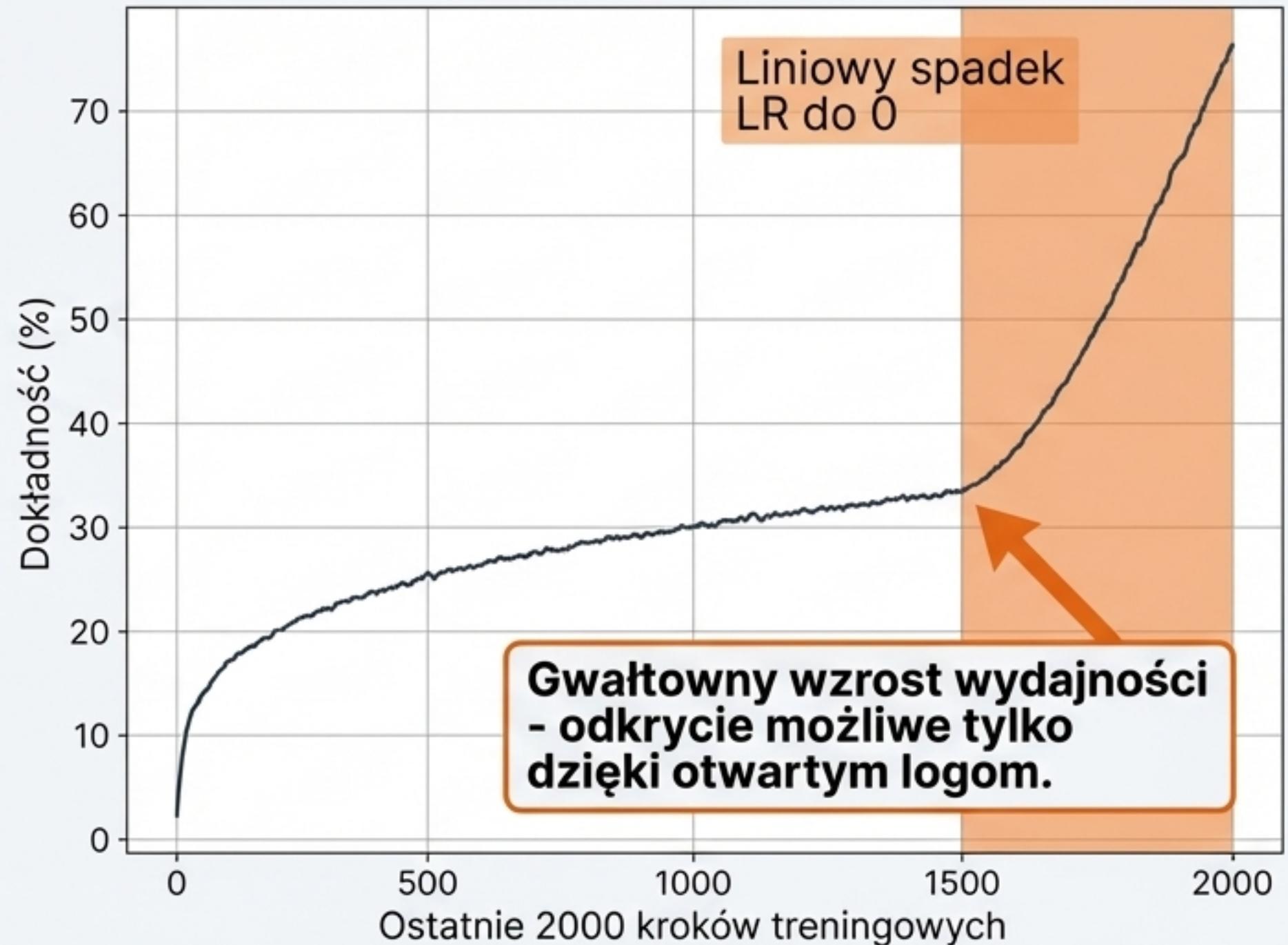
W wielu zadaniach ewaluacyjnych odnotowano nagły, gwałtowny wzrost dokładności w samej końcówce treningu.

Przyczyna

Zastosowanie liniowego spadku stopy uczenia (learning rate) do zera w ciągu ostatnich 1000 kroków treningowych.

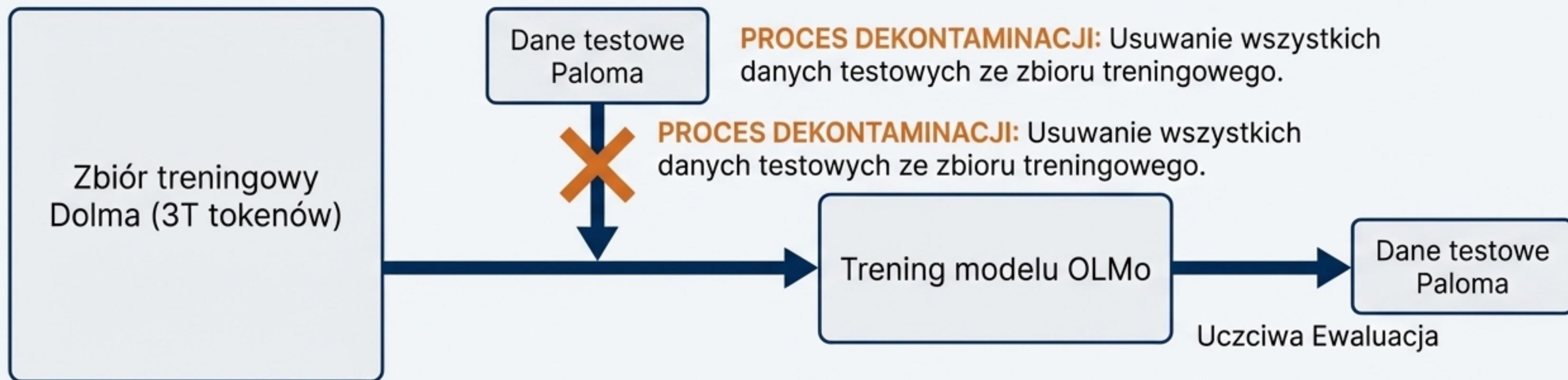
Waga odkrycia

To dowód na to, że prawdziwa otwartość generuje nową wiedzę naukową. Tego typu wgląd jest niemożliwy do uzyskania w przypadku modeli zamkniętych, które udostępniają jedynie finalne wagi.

Analiza Perpleksji i Dekontaminacja: Zapewnienie Uczciwych Porównań

Rygorystyczne podejście do przygotowania danych ewaluacyjnych gwarantuje, że mierzymy rzeczywistą zdolność generalizacji modelu.

Perpleksja (Perplexity)

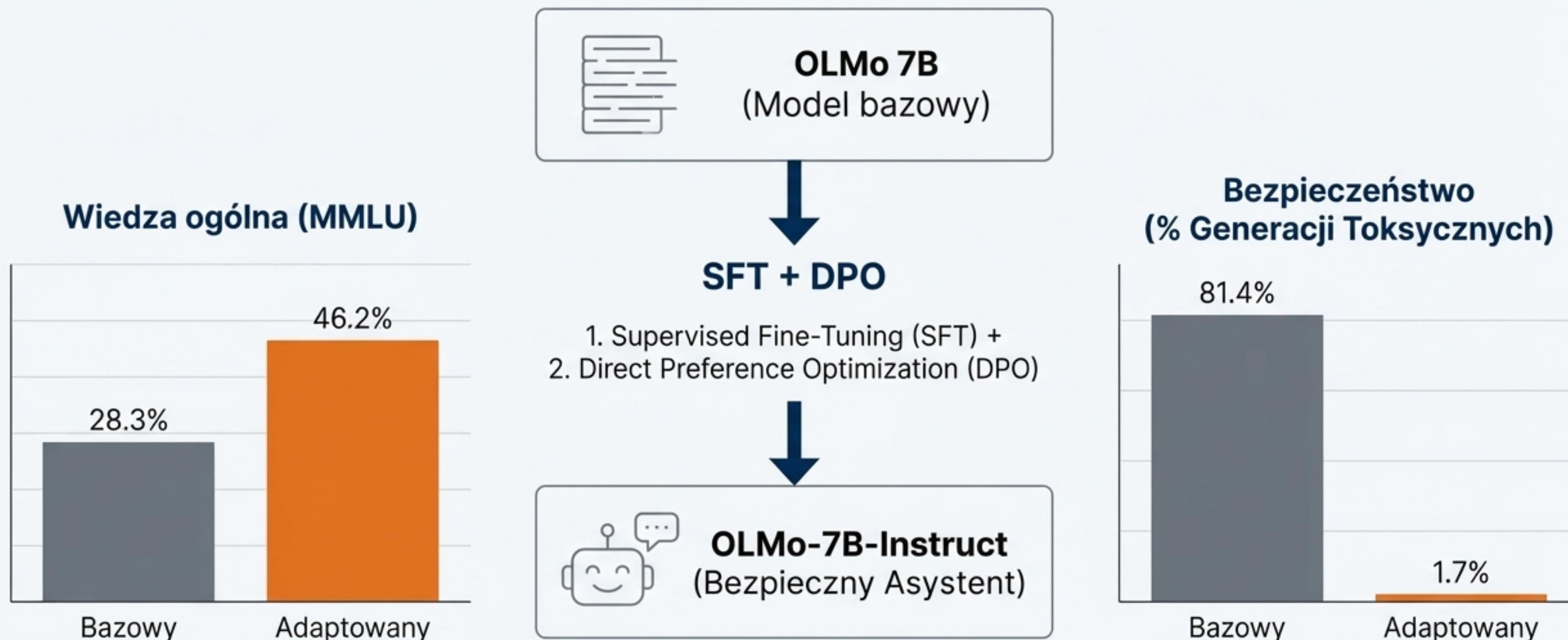
Miara tego, jak dobrze model przewiduje tekst (im niższa, tym lepsze rozumienie języka). Benchmark: Paloma.

Gwarancja Naukowa

OLMo nigdy nie 'widział pytań egzaminacyjnych' podczas nauki. Modele zamknięte nie mogą dać takiej gwarancji, co stwarza ryzyko 'wycieku danych' i sztucznego zawyżania wyników.

Adaptacja: Od Surowego Modelu do Bezpiecznego Asystenta

Model bazowy OLMo stanowi doskonały fundament do dalszego dostrajania (fine-tuning) w celu uzyskania pożądanych zachowań.

Zestaw Narzędzi OLMo: Otwieramy Nasze Laboratorium Badawcze

Udostępniamy każdy element naszego frameworku, aby umożliwić społeczności naukowej prowadzenie badań na niespotykaną dotąd skalę.

PRETRENING

- Pełny kod do treningu i modelowania
- Wagi dla modeli 7B i 1B
- Ponad 500 pośrednich checkpointów
- Pełne logi i metryki z Weights & Biases

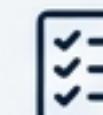
DANE

- Kompletny korpus Dolma (3T tokenów)
- Narzędzia do odtworzenia kolejności danych
- Narzędzia do analizy i inspekcji zbioru danych

ADAPTACJA

- Kod i dane do instruction-tuningu (SFT)
- Kod i dane do alignmentu (DPO)
- Wagi dla zaadaptowanych modeli

EWALUACJA

- Framework Catwalk do ewaluacji
- Kod i dane dla benchmarku Paloma
- Pełny zestaw ewaluacyjny TÜLU

Wszystkie artefakty dostępne na licencji Apache 2.0

Przyszłość jest Otwarta: Nowa Era Badań nad AI

OLMo to nie tylko model, to zobowiązanie do przyspieszenia postępu naukowego poprzez radykalną transparentność i współpracę.

Otwartość to nie kompromis:

Udowodniliśmy, że transparentny proces badawczy może prowadzić do wyników na najwyższym, światowym poziomie.

Otwartość generuje wiedzę:

Dostęp do całego procesu umożliwia odkrycia, które są niemożliwe w zamkniętych ekosystemach.

Otwartość wzmacnia społeczność:

Zapraszamy badaczy do budowania na naszych fundamentach i przesuwania granic wiedzy.

Zapraszamy do korzystania z narzędzi, danych i modeli OLMo w celu napędzania nowej fali innowacji w otwartej społeczności badawczej.

allenai.org/olmo